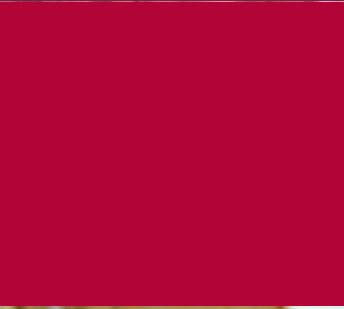

Åklagare
– ett yrke för dig?

Ett yrke med möjligheter

Här ser du åklagarnas karriärstege. Yrket är både omväxlande och utmanande. Utbildning erbjuds inte bara på de första trappstegen utan genom hela karriären.

Tingsmeritering

Juristexamen

Läs om åklagaraspiranterna Ronak Moradi och Thomas Karlsson på sidan 5.

Åklagaraspirant

Läs om assistentåklagare Sebastian Flodström på sidan 7.

Assistentåklagare

Läs om kammaråklagare Ironah Nzeribe på sidan 9.

Kammaråklagare

Läs vad specialiståklagare Malin Palmgren har att säga på sidan 12.

Specialiståklagare

Läs om vice chefsåklagare Ola Sjöstrand på sidan 13.

Chefsåklagare

Ett viktigt jobb

Vill du ha ett viktigt jobb som ställer stora krav men också ger mycket tillbaka?

Åklagaren har en central roll i vårt rättsamhälle. Ingen annan yrkesgrupp inom rättsväsendet är på samma sätt engagerad i ett rättsärendes alla moment.

Som åklagare arbetar du med utredning av brott och straff, och du har nära kontakt med brottsoffer och polis. Åklagaren är dirigenten i en brottmålsprocess och det krävs inte bara juridisk skicklighet utan också drivkraft, förmåga att leda och samarbeta, gott omdöme och god språkbehandling. I en allt mer internationell värld blir det också allt viktigare med goda språkkunskaper.

Det finns cirka 850 åklagare över hela landet. Inom åklagarväsendet finns det många specialister och det finns stora möjligheter att välja en egen väg och utvecklas inom yrket, även med internationell inriktning. Det finns ett omfattande utbildningsprogram för alla anställda inom Åklagarmyndigheten.

I den här broschyren berättar några yngre åklagare om varför de valt att satsa på åklagaryrket. Flexibelt, spännande och självständigt är vanliga omdömen. Ta gärna kontakt med oss på Åklagarmyndigheten om du vill veta mer. Vi eftersträvar mångfald och välkomnar alla sökande. Vi är intresserade av medarbetare med olika bakgrund, erfarenhet och kompetens. Du söker via ett formulär på www.aklagare.se

Från Aspirant till Överåklagare

Aspirant

Den som har juristexamen, notariemeritering från tingsrätt eller länsrätt samt är svensk medborgare kan bli antagen som åklagaraspirant vid Åklagarmyndigheten. För att se om man passar som åklagare genomförs intervjuer och tester och förutom de formella meriterna efterfrågas vissa personliga egenskaper. Efter 9-12 månaders provanställning som åklagaraspirant blir man fast anställd som assistentåklagare.

Brottsoffer

Att bli utsatt för ett brott är ofta traumatiskt och skrämmande och en del brottsoffer kan behöva stöd för att hantera rättsprocessen. Rättsväsendet har en skyldighet att på olika sätt stödja den som utsatts för brott.

Brottsoffer (målsägande) kan få ett målsägandebiträde som stöd under förundersökningen och rättegången. Målsägandebiträdet är en jurist som tar tillvara målsägandens intressen, ansöker om skadestånd med mera.

Chef

De åklagare som har rätt egenskaper kan satsa på en karriär som chef inom åklagarorganisationen. Som chefsåklagare (kammarchef) har man ansvar för ledningen av en åklagarkammars verksamhet. För att se till att det kommer att finnas nya lämpliga chefer och för att stimulera fler kvinnor att söka chefsjobb, finns ett chefsförsörjningsprogram.

Domstolen

De flesta åklagare tillbringar en eller två dagar per vecka i rätten. Vid rättegången presenterar åklagaren bland annat den bevisning som ska styrka att den tilltalade (åtalade) begått brottet. En viktig del av bevisningen är ofta de förhör som åklagaren håller i domstolen med brottsoffer och vittnen. När tingsrätten har avkunnat sin dom kan åklagaren eller den dömda klaga på domen till hovrätten. Hovrättens dom kan i sin tur överklagas till Högsta domstolen.

Extra åklagare

För att bli anställd som extra åklagare ska man ha notariemeritering och flera års erfarenhet av juridiskt arbete som till exempel kronofogde, biträdande jurist på advokatbyrå,

Fortsättning på sidan 6

Ronak och Thomas tror på systemet

Ronak Moradi och Thomas Karlsson arbetar tillsammans som åklagaraspiranter på City åklagarkammare i Stockholm och diskuterar ofta ärendena livligt med varandra.

– Det är bra att diskutera och i slutändan brukar vi ändå komma fram till liknande slutsatser, säger Ronak.

Även om åsikter kan skilja sig finns tydliga likheter. Båda intresserade sig tidigt för straffrätt och delar ett starkt rättspatos.

– Alla kan inte förhålla sig till juridiken kring börsnoteringar och köp av fastigheter, men alla kan relatera till brottslighet, säger Thomas. Som åklagare handlar det inte om att sätta dit folk utan att få fram sanningen – att ta reda på vad som faktiskt hänt.

Thomas strävade tidigt mot att bli åklagare ”med en dåres envishet”, medan Ronak fattade

beslutet först under tingstjänstgöringen.

– Det kändes som om alla bitar föll på plats, säger hon. Som åklagare är du drivande och aktiv. Det passar mig.

Spänningen och de snabba kasten tilltalar dem båda.

– Även rutinärenden kan innebära oväntade vändningar som gör dem intressanta, säger Thomas.

Som åklagare är de en viktig del av rättskedjan och de är överens om att det är nödvändigt att känna tilltro till systemet.

– Jag tror på det svenska rättssystemet och så länge jag gör det kommer jag att vara kvar, säger Ronak.

”Jobbet är väldigt omväxlande och självständigt – man måste kunna ta ansvar för brottsutredningen, fatta beslut och ställa krav och dessutom kunna kommunicera med olika människor.

Det är spännande att lösa brott från början till slut: från famlandet i en ny utredning till att ha fått en dom från domstolen.”

Ashraf Ahmed
Kammaråklagare

advokat, assessor eller domare. Som extra åklagare har man en tidsbegränsad anställning som omfattar 6-12 månader, därefter bedöms om man kan bli utnämnd till kammaråklagare.

Förundersökning

Förundersökning är ett annat ord för brottsutredning. Utredningen görs för att fastställa om ett brott har begåtts, vem som i så fall kan misstänkas för brottet och om bevisningen räcker för att väcka åtal. Om det gäller mindre allvarliga brott genomförs förundersökningen av polisen från början till slut. I annat fall leds den av åklagare och genomförs av polisen efter åklagarens instruktioner. Åklagaren tar under hela utredningen ställning till vilka utredningsåtgärder och beslut som krävs.

Grundutbildning

Åklagare får sin grundutbildning under tiden som assistentåklagare. Förutom det praktiska arbetet på åklagarkammaren, med bland annat praktik hos polisen, omfattar grundutbildningen teoretiska kurser om totalt 15 veckor. Dessa är fördelade på fyra kurser med en kurs per termin. I grundutbildningens kurser ingår föreläsningar om exempelvis brottmålsprocessen, unga lagöverträdare, narkotikabrott och särskilda tvångsmedel, massmedia och förhörs teknik. Lärarna är erfarna åklagare och specialister, och kurserna är ofta förlagda till olika kursgårdar. Även som kammaråklagare får man vidareutbildning och för specialiståklagarna finns ett särskilt utbildningsprogram.

Högsta domstolen

Högsta domstolen (HD) är den tredje och sista instansen av de allmänna domstolarna. För att ett mål ska tas

upp av Högsta domstolen krävs i nästan alla fall ett prövningstillstånd, och det beviljas bara av HD om målet är av betydelse för bedömning av andra liknande mål, så kallat prejudikat. I brottmål är riksåklagaren den enda allmänna åklagaren i Högsta domstolen.

Internationellt

I Sverige finns tre åklagarkammare som handlägger allvarigare brott med internationell anknytning. Här finns specialistkompetens för det internationella åklagarsamarbetet och för bekämpning av organiserad, gränsöverskridande brottslighet. Det praktiska arbetet innebär bland annat att man hjälper utländska åklagare i brottsutredningar som äger rum utomlands. Det kan gälla förhör med personer som finns i Sverige, husrannsakan eller utlämning av en misstänkt person. På motsvarande sätt krävs det ofta hjälp från utlandet i svenska brottsutredningar.

Sebastian trivs bäst i rättssalen

Assistentåklagare Sebastian Flodström är lika fascinerad av punkmusik som han är av åklagaryrket.

– Här finns dramatik, action, adrenalin och jag känner mig otroligt peppad och fokuserad inför förhandlingarna, säger han.

Sina första kontakter med åklagare fick Sebastian Flodström först när han satt i ting. Han tilltalades då av yrket och sökte sig till aspirantutbildningen. Efter att ha klarat av de nio månaderna som aspirant är Sebastian nu assistentåklagare. På kammaren får han succesivt mer avancerade mål. Detta varvas med teoretisk utbildning.

– Man har kurs på en konferensgård en vecka i taget några gånger per år. Samma grupp träffas varje gång under hela

grundutbildningen.

Samarbetet med polisen är något av det mest typiska med åklagarjobbet. Som åklagare är Sebastian Flodström van att ge polisen direktiv om hur de ska sköta utredningarna.

Det händer att han ser personer på stan som han tidigare mött som tilltalade i rätten.

– Det är egentligen inget konstigt med det och jag störs inte av offentligheten eller av medieintresset.

Allra bäst trivs han i rättssalen.

– Det här är det bästa med jobbet tycker jag! Jag blir inte nervös i domstolen, tvärtom tycker jag att det är jättekul.

Riktvärden för löner*

Åklagaraspiranter	30 000
Assistentåklagare år 1	32 000
Assistentåklagare år 2	34 000
Kammaråklagare (Nyutnämnd)	39 000

Juristexamen

Utbildningen som leder till en juristexamen är på 270 högskolepoäng eller 4,5 års heltidsstudier. För notarietjänstgöring och för att bli åklagare krävs avlagd juristexamen.

Karriär

Det finns goda möjligheter att utvecklas i arbetet som åklagare. Efter de inledande åren som åklagaraspirant och assistentåklagare blir man kammaråklagare. Från den posten kan man gå vidare som specialiståklagare eller i en chefskarriär. De flesta kammaråklagare arbetar på allmänna åklagarkammare, men kan under en period också arbeta på riksåklagarens kansli eller på något av myndighetens tre utvecklingscentrum för rättsliga frågor. Internationella uppdrag förekommer.

Lön

Lönepolicyn på Åklagarmyndigheten innebär att goda insatser ska belönas och att goda arbetsresultat ska påverka lönen. Det finns även förmåner vid sidan av lönen. Som statligt anställd får man fler semesterdagar än vad som är bestämt i lagen (3-10 extra dagar per år, beroende på ålder). Alla medarbetare får disponera en timme per vecka av arbetstiden till friskvård och arbetsgivaren lämnar också bidrag till friskvård, till exempel jympakort. Tio procent av lönen skjuts till av arbetsgivaren vid föräldraledighet och man har rätt att arbeta deltid om man har barn som inte fyllt 12 år. Läkemedel och läkarevård ersätts till viss del och besök hos läkare kan göras på arbetstid.

Misstänkt

När ett brott har begåtts är det förundersökningsledaren som avgör om en person är misstänkt för brottet. En misstänkt person har i vissa fall rätt att få en offentlig försvarare. Det kan denne få redan under förundersökningen eller vid en eventuell rättegång.

Notarie

Notarie är titeln på en jurist som efter avslutad examen under två år tjänstgör på en tingsrätt eller länsrätt. Notariemering är ett formellt krav för den som vill bli åklagare, domare eller kronofogde.

Yngre jurister kan få prova på att jobba på en åklagarkammare utan notariemering, exempelvis kan man under juristutbildningen genomföra en praktik på en åklagarkammare.

Ett yrke för samhällsintresserade

När kammaråklagare Ironah Nzeribe var i 18-årsåldern började han intressera sig för historia och samhällsfrågor, ett intresse som banade väg för juridikstudierna.

– Som åklagare är man verkligen en del av samhället och har hela tiden fingret på samhällspulsen. Det är också ett yrke där du mycket konkret gör någonting för att göra samhället tryggare och säkrare för dina medmänniskor.

Ironah vann som 19-åring SM-brons för juniorer på 400 meter löpning, och liknar känslan före tävling med den som infinder sig före en förhandling.

– Det gäller att vara laddad och alert. Men motivationen är inte svår att hitta. Jag tycker att mitt yrke är spännande och meningsfullt – och jag vet att jag gör skillnad för andra människor.

I sitt arbete kommer han i kontakt med många människor och levnadsöden.

– Åklagaryrket ställer krav på de sociala färdigheterna, säger han. För att förstå människorna man möter i yrket är det bra att ha en förståelse för olika företeelser i samhället och ha ett brett synsätt.

Ironah har nu varit kammaråklagare i två år. På vägen dit har han klarat av aspirantutbildningen och varit assistentåklagare.

– Internutbildningen för åklagare är otroligt bra och påkostad, säger han. Det finns också stora möjligheter att vidareutbilda sig i inom yrket.

Så blir du åklagare

För att bli antagen som åklagaraspirant ska du ha juristexamen. Du måste också ha notariemeritering och vara svensk medborgare.

De som söker får genomgå intervjuer och tester. Förutom formella meriter efterfrågas en rad personliga egenskaper. En åklagare bör vara analytisk, logisk och självständig. Samarbetsförmåga, gott omdöme och personlig mognad är andra viktiga karaktärsdrag. Du söker via ett formulär på www.aklagare.se

Organiserad brottslighet

Grov organiserad brottslighet är inget nytt fenomen, men brottsligheten blir alltmer omfattande och komplex och utvecklas ständigt. Internationaliseringen har fört in nya typer av brottslighet och kombinationer av olika sorters brott. Några brott om räknas till grov organiserad brottslighet är trafficking, människosmuggling, grovt narkotikabrott och bedrägerier. Åklagarmyndigheten arbetar offensivt med metod- och organisationsutveckling för att möta och förebygga brottsligheten.

Polis

Samarbetet med polisen är något av det mest typiska med åklagaryrket och kontakten mellan polis och åklagare är ofta tät. När ett brott har skett är polisen oftast förundersökningsledare under spaningsskedet. När de har kommit så långt att någon kan misstänkas för brottet tar

en åklagare över förundersökningsledningen (om det inte är ett enklare brott, som exempelvis snatteri). Åklagarens uppgift då är att fatta beslut och ge polisen instruktioner om vad som ska göras närmast.

Quod erat demonstrandum

Quod erat demonstrandum är latin och betyder "vilket skulle bevisas" och kan sägas sammanfatta en av åklagarens uppgifter: att i domstolen lägga fram bevis på att den åtalade är skyldig.

Riksåklagaren

Riksåklagaren är landets högsta åklagare och enda allmänna åklagare i Högsta domstolen. Riksåklagaren är också chef för Åklagarmyndigheten, som omfattar samtliga åklagare i Sverige med undantag för dem som är anställda på Ekobrottsmyndigheten, EBM.

Specialist

Många åklagare blir så småningom specialiserade. Det finns till exempel miljöåklagare, åklagare som är specialiserade på narkotikabrott, mängdbrott, relationsvåldsbrott eller IT-brott. För att bli specialist måste man först ha arbetat som vanlig åklagare. Åklagarmyndigheten utbildar även de åklagare som arbetar på Ekobrottsmyndigheten, EBM. Dessa är specialiserade på bekämpning av ekonomisk brottslighet.

TV och radio

Åklagare syns allt oftare i TV, radio och i tidningar. Som åklagare är det viktigt att man ser kontakterna med media som en arbetsuppgift bland andra. Inom Åklagarmyndigheten strävar man efter öppenhet mot media, detta förstås med hänsyn till att det kan finnas skäl för sekretess. Åklagare får utbildning och träning i massmediakontakter under grundutbildningen.

Fortsättning på sidan 12

Mer än bara juridik

– Jag tänkte bli domare och arbetade som tingsfiskal i ett år, säger Sara Myredal. Men jag sökte jobb som åklagare eftersom åklagarnas jobb verkade stimulerande och spännande. Det är främst åklagarna som ställer frågor under rättegången och driver processen framåt.

Att bli advokat var inte ett alternativ för Sara.

– Jag tycker att det är viktigt att vara självständig. Som åklagare är jag inte styrd av exempelvis en klient utan jag gör mina egna bedömningar och bara det jag själv tror på.

Nu har Sara arbetat tre år som kammaråklagare och hon är ofta förundersökningsledare i ärenden där ungdomar under 18 år är misstänkta för brott.

– Man är med på ett tidigt stadium och fattar beslut om vad som ska göras, om polisen ska hämta in någon till förhör och om husrannsakan ska göras.

För ungdomar gäller ofta andra påföljder än för vuxna och åklagaren har många kontakter med socialtjänsten och olika samverkansgrupper.

– Det är engagerande att arbeta med ungdomar, kontakterna med människor ger så mycket. Att arbeta som åklagare är inte bara "juridik" och det gillar jag. Man får inte bli blasé och glömma att det som är rutin och vardag för oss åklagare ofta är mycket stort och dramatiskt för de inblandade. Det är viktigt att visa en grundläggande respekt.

”Det är ett yrke som innehåller spänning, variation, högt tempo, action, utmaningar – både när det gäller att leda utredningar och att processa i domstol. Man får inte heller glömma att yrket ger möjlighet till många externa kontakter, även internationella.

Det är utvecklande att få bli expert på en brotts- typ och att få chansen att driva mer omfattande och komplicerade utredningar. Jag är stolt över att vara åklagare och kan helt enkelt inte tänka mig något roligare eller mer stimulerande yrke.”

Malin Palmgren
Specialiståklagare

Offentlighetsprincipen innebär att allmänhet och massmedia ska ha insyn i myndigheternas verksamhet.

Utvecklingsfrågor

På tre platser i landet, i Stockholm, Göteborg och Malmö, finns Åklagarmyndighetens utvecklingscentrum. Deras uppgift är att svara för metod- och rättsutveckling inom olika brottsområden och vara ett kunskapscentrum inom sina ansvarsområden. Rättslig uppföljning och tillsyn, till exempel överprövningar – att en högre instans prövar ett avgörande – handläggs också här.

Vittne

I Sverige har vi allmän vittnesplikt. Det betyder att man är skyldig att vittna i domstol om åklagaren eller den misstänkte och dennes försvarare anser att det behövs. Polis och åklagare får därför hålla förhör med alla som har upplysningar att lämna

(det görs undantag för släktingar). För åklagaren är det viktigt att allt som har betydelse för brottsutredningen kommer fram. Åklagarens förhör med vittnen är därför ofta en central del av bevisningen.

X

X är länsbokstav för Gävleborgs län där en av landets 39 åklagarkammare ligger. Av dessa är 32 allmänna kammare som har ett geografiskt arbetsfält ungefär motsvarande ett län som upptagningsområde. I storstäderna finns flera åklagarkammare. Det finns också internationella åklagarkammare för grövre brott med internationell anknytning och nationella åklagarkammare som handlägger brott inom ett specialområde. Av cirka 1 200 anställda inom Åklagarmyndigheten är närmare 850 åklagare.

Yrkesrollen

Som åklagare har man kontakt med många olika människor; de som blivit utsatta för brott eller begått brott, journalister, advokater, domare, skatterevisorer och andra tjänstemän vid olika myndigheter. Att ha förmåga att skapa kontakt med människor i olika situationer är viktigt och man måste som åklagare ha en öppen och tolerant inställning till alla människor. Man måste, när det är motiverat, också kunna fatta beslut som är obehagliga för andra människor.

Åklagaren är skyldig att vara objektiv, vilket innebär att han eller hon måste förhålla sig helt neutral vid bedömningen av vad som har inträffat och om det kan bevisas i domstol. Åklagaren har också ansvar för att utreda sådant som talar till den misstänktes förmån.

Som kammaråklagare har man jour- och beredskapstjänst vilket innebär att man har jour vissa nätter

Verkligheten överträffar dikten i rätten

Ola Sjöstrand är vice chefsåklagare på Internationella åklagarkammaren i Malmö och har 14 års erfarenhet av yrket.

– Det här är en vansinnigt trevlig arbetsplats med många olika personligheter, säger han.

Ola lockades av blandningen av människokontakt, processande och juridik. Variationen är också uppskattad.

– Det är aldrig måndag hela veckan på Åklagarmyndigheten utan mycket ombytligt och extremt stimulerande. Mycket av det som tas upp i samhällsdebatten speglas i vårt arbete.

Ola gillar känslan av att kunna ge förorättade människor upprättelse och rättvisa bokslut för att de sedan ska kunna gå vidare med sina liv.

– Processandet i rätten ger förståelse för hur någonting in-

träffat. Det är även tillfredsställande att förhindra brott – att se till att våldsvverkare får vård och att narkotika beslagtogs.

Som åklagare behöver man kunna driva saker framåt och kunna fatta många snabba beslut. Hur yrket brukar framställas i tv och film skiljer sig faktiskt inte särskilt mycket från verkligheten, menar Ola.

– Drivet och spänningen finns där. Delar av sysslorna, som administrationen och diarieföringen, är inte särskilt glamoröst. Men i många fall överträffar verkligheten dikten och mycket av det som utspelar sig i rätten är mer raffinerat och spännande än det som visas på tv.

och helger och då snabbt ska kunna fatta beslut om anhållande, husrannsakan eller andra tvångsmedel.

Zon

Sveriges ekonomiska zon är ett havsområde utanför vår egentliga gräns där vi ändå har stort inflytande, inte minst när det gäller skyddet av miljön.

Blir det då frågan om brott mot till exempel miljöbalken som sker i den ekonomiska zonen, är det en specialiståklagare inriktad mot miljöbrott som får ärendet. Det finns 21 åklagare med inriktning på både miljö- och arbetsmiljöbrott.

Åtal

När förundersökningen är avslutad beslutar åklagaren om åtal ska väckas eller inte. Om åklagaren anser att det finns tillräckliga bevis för att ett brott har begåtts och att

utredningen visar vem som gjort det, åtalas den misstänkta personen. I Sverige är åklagaren i princip skyldig att åtala om dessa villkor är uppfyllda, enligt den så kallade absoluta åtalsplikten. Det sker genom att en stämningsansökan lämnas till tingsrätten. Vid brott där det inte är aktuellt med fängelse som påföljd kan åklagaren i stället utfärda ett så kallat strafföreläggande. Om den misstänkte godkänner detta behöver ärendet inte gå till domstol – strafföreläggandet motsvarar då en dom.

Ärende

När en utredning startat inom åklagarväsendet skapas ett ärende och en åklagare blir ansvarig för hur fallet drivs. På Åklagarmyndigheten finns speciella datasystem för ären-

dehanteringen, dessa är i viss mån hopkopplade med polisens system. Åklagaren hanterar sina ärenden via dessa system, där han eller hon fattar olika beslut om till exempel anhållan och besöksförbud.

Överåklagare

Överåklagare är normalt en chef på riksåklagarens kansli eller för ett utvecklingscentrum. Det finns i dag 15 överåklagare. De högsta befattningarna inom Åklagarmyndigheten är riksåklagaren och vice riksåklagaren.

ÅKLAGÄRMYNDIGHETEN

Åklagarmyndigheten • Box 5553 • 114 85 Stockholm
Tel: 010-562 50 00 • e-post: registrator@aklagare.se • Webbplats: www.aklagare.se